

Категорія справи № [530/337/23](#)

<https://reestr.court.gov.ua/Review/112988151>

Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації; Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період.

Надіслано судом: 23.08.2023. Зареєстровано: 23.08.2023. Оприлюднено: 24.08.2023.

Номер судового провадження: 1-кп/530/72/23

Номер кримінального провадження в ЄРДР: 12023170490000064

1

Справа № 530/337/23

Номер провадження 1-кп/530/72/23

В И Р О К

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

"23" серпня 2023 р. Зінківський районний суд Полтавської області в складі: головуєчого-судді ОСОБА_1, секретаря ОСОБА_2, з участю прокурора ОСОБА_3, розглянувши в судовому засіданні в залі суду міста Зінків Полтавської області матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за **№ 12023170490000064 від 09.02.2023** року, відносно

ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця селища Кірове міста Дзержинська Донецької області, жителя АДРЕСА_1, українця, **громадянина України**, освіта середня, не працюючого, військовозобов'язаного, раніше не судимий, у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого **ст.336 КК України**, -

ВСТАНОВИВ:

Органом досудового розслідування ОСОБА_5 обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **ст.336 КК України**.

Обвинувачення органів досудового розслідування відносно ОСОБА_5 ґрунтується на наступних обставинах.

Згідно **ст.65 Конституції України**, захист **Вітчизни**, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її **державних символів** є **обов'язком громадян України**. **Громадяни відбужають** військову службу відповідно до закону.

Відповідно до п.2, 3 Указу Президента України №69/2022 від 24.02.2022 «Про загальну мобілізацію», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію» від 03.03.2022, загальну мобілізацію оголосити та провести, у тому числі і на території Полтавської області.

Згідно з вимогами ч.3 ст.22 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», під час мобілізації **громадяни** зобов'язані з'явитися до військових частин або на збірні пункти територіального центру комплектування та соціальної підтримки у строки, зазначені в отриманих

ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках керівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки).

ОСОБА_4 **строкову військову службу у Збройних Силах України не проходив**, перебуває на військовому обліку в ІНФОРМАЦІЯ_2 із 27.12.2022. Відповідно до вимог Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу» ОСОБА_4 є військовозобов'язаним та підлягає призову за мобілізацією.

27.12.2022 довідкою військово-лікарської комісії ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_4 визнано придатним до військової служби в Збройних Силах України під час мобілізації.

16.01.2023 о 13 год. 22 хв. ОСОБА_4 було оголошено, вручено та роз'яснено повістку (мобілізаційне розпорядження) начальника ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_6 про виклик (явку) ОСОБА_4 17.01.2023 на 17 год. 00 хв. до ІНФОРМАЦІЯ_2 за адресою: АДРЕСА_2, для відправки на військову службу в Збройні Сили України по мобілізації. ОСОБА_4 **був попереджений про кримінальну відповідальність за ухилення від призову на військову службу під час мобілізації**, на особливий період.

10.03.2023 о 16 год. 10 хв. ОСОБА_4 було повторно оголошено, вручено та роз'яснено повістку (мобілізаційне розпорядження) начальника ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_6 про виклик (явку) ОСОБА_4 13.03.2023 на 05 год. 30 хв. до ІНФОРМАЦІЯ_2 за адресою: АДРЕСА_2, для відправки на військову службу в Збройні Сили України по мобілізації. ОСОБА_4 був попереджений про кримінальну відповідальність за ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Проте, ОСОБА_4, будучи військовозобов'язаним і діючи з прямим умислом, тобто, завідомо знаючи про довідку військово-лікарської комісії ІНФОРМАЦІЯ_2 про придатність його до військової служби в Збройних Силах України під час мобілізації, на особливий період, будучи обізнаним про його призов за мобілізацією та заздалегідь попередженим про строк і необхідність його явки до ІНФОРМАЦІЯ_2 для відправки на військову службу, бажаючи ухилитися від призову по мобілізації, на зазначений у повістках (мобілізаційних розпорядженнях) час, без поважних причин, **не з'явився** до ІНФОРМАЦІЯ_2, для проходження військової служби в Збройних Силах України по мобілізації, **чим прямо ухилився** від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Таким чином, своїми умисними та протиправними діями, які виразилися в ухиленні від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, ОСОБА_4, **обвинувачується у вчиненні злочину, передбаченого ст.336 КК України**.

У справі «Барбера, Мессеґе і Хабардо проти Іспанії» від 6 грудня 1988 року Європейський Суд з **прав людини встановив**, що принцип презумпції невинуватості вимагає, серед іншого, щоб, виконуючи свої обов'язки, судді не розпочинали розгляд справи з упередженої думки, що підсудний вчинив злочин, який йому ставиться у вину, обов'язок доказування лежить на обвинуваченні, і будь-який сумнів має тлумачитися на користь обвинуваченого (підсудного).

Тягар доведення факту вчинення обвинуваченим злочину покладений на сторону обвинувачення і не може перекладатися на захист, чітко та недвозначно висловлено у низці рішень Європейського Суду з прав людини, зокрема, у § 39 Рішення Страсбурзького суду у справі № 4291/98 від 13 січня 2005 року.

Судовий розгляд проведено в межах висунутого обвинувачення відповідно до ч. 1 ст. 337 КПК України.

Положення ст. 2 КПК України визначають завдання кримінального судочинства, відповідно до яких, одне з завдань це забезпечення швидкого, повного та неупередженого судового розгляду з

тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Згідно до положень статей 7,9 КПК України зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження. Під час кримінального провадження, суд зобов'язаний неухильно додержуватися вимог Конституції України, КПК України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства, практики [Європейського суду з прав людини](#).

Відповідно до ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

3

Вимогам ст. 370 КПК України передбачено, що судові рішення повинні бути законним, обґрунтованим і вмотивованим, тобто ухвалені компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом, на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

Надаючи оцінку доказам та вирішуючи питання щодо доведеності вини обвинуваченого у скоєнні даного кримінального правопорушення, судом перш за все враховано вимоги ст.ст. 28,62 Конституції України, ст. 370 КПК України, ст.ст. 3,13 Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини 1950 року, [практику Європейського суду з прав людини](#), якими передбачено, що вирок суду повинен бути законним і обґрунтованим, що обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише національним і європейським законодавством, як однією з його форм, [а включає й інші соціальні регулятори](#), зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства.

Європейський суд з прав людини в рішенні від 21 квітня 2011 року в справі «Нечипорук, Йонкало проти України» (п. 175) наголосив, що термін «обґрунтована підозра» означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити саме це правопорушення (див. рішення від 30 серпня 1990 року в справі «Фокс, Кемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства», п. 32). Вимога, що підозра має ґрунтуватися на обґрунтованих підставах, є значною частиною гарантії недопущення свавільного затримання і тримання під вартою. Крім того, за відсутності обґрунтованої підозри особу за жодних обставин не може бути затримано або взято під варту з метою примушення її зізнатися у злочині, свідчити проти інших осіб або з метою отримання від неї фактів чи інформації, які можуть служити підставою для обґрунтованої підозри (див. рішення від 13 листопада 2007 року в справі «Чеботарі проти Молдови», п. 48).

Під час формулювання підозри розуміється короткий виклад тексту диспозиції кримінально - правової норми, порушення якої інкримінується особі, фабула підозри виступає фактичною моделлю вчиненого злочину, [а юридичне формування](#) - це правова модель злочину, вказівка на кримінально-правові норми, порушення яких інкримінується підозрюваному. Таким чином, системно-структурний аналіз норм КПК доводить, що на стадії досудового розслідування підозра особи пов'язується з моментом складання підозри, що містить офіційну, сформовану на досудовому розслідуванні версію про вчинення особою діяння, передбаченого законодавством України про кримінальну відповідальність.

Згідно статті 277 КПК України, в описовій частині: «повідомлення про підозру надалі підозра» вказуються: прізвище, ім'я-по батькові особи, якій повідомляється про підозру, анкетні дані, кримінальне правопорушення у вчиненні якого вона підозрюється, із зазначенням часу, місця, способу, наслідків та інших обставин його вчинення, кваліфікація дій підозрюваного (посилання на статтю Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за вчинене діяння). Виклад інкримінованого підозрюваному діяння має бути конкретним, стислим юридично доцільним. Формулювання підозри має містити виклад конкретних обставин кримінально карної події та її кваліфікацію. Мають бути вказані всі ознаки, суттєві для цього складу кримінального правопорушення.

Згідно до ч.1 ст.2 КК України «Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом». Пункт 3 ч.1 ст.276 КПК зазначає, що повідомлення про підозру здійснюється у випадку: «наявності достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення». Достатність доказів, згідно з п.1 ст.84 КПК «Доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню». Саме достатність доказів згадується в п.1 ст.94 КПК: «Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення». Тобто, суддя повинен перевірити для початку належність, допустимість та достовірність доказів, а сукупність належних, допустимих, достовірних доказів з точки зору достатності. Тобто, для повідомлення особи про підозру має бути склад кримінального правопорушення та достовірні, належні, допустимі, а в сукупності достатні докази для повідомлення особи про підозру. Тобто, для повідомлення особи про підозру, як мінімум, треба мати в наявності: суб'єктивну сторону злочину, суб'єкт злочину, об'єктивну сторону злочину, об'єкт злочину, та достатні докази для підтвердження наявності цих елементів складу злочину. Також, слід зауважити, що згідно п.14 ч.1 ст.3 КПК України «притягнення до кримінальної відповідальності - стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення».

Відповідно до ст. 111 КПК, повідомлення у кримінальному провадженні є процесуальною дією, повідомлення про підозру є системою процесуальних дій та рішень прокурора або слідчого під час досудового розслідування, спрямованих на формування законної та обґрунтованої підозри за умови забезпечення особі, яка стала підозрюваною, можливості захищатися усіма дозволеними законом засобами та способами.

Відповідно до ст. 25 КПК України, прокурор, слідчий зобов'язані в межах своєї компетенції розпочати досудове розслідування в кожному випадку безпосереднього виявлення ознак кримінального правопорушення або в разі надходження заяви про вчинення кримінального правопорушення, а також вжити всіх передбачених законом заходів для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила.

Крім того, саме на них законом покладається обов'язок всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень, відповідно до ст. 9 КПК України.

Відповідно до ст.94 КПК України, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки

зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Дане підтверджується сукупністю наступних доказів.

Відповідно до ч. 4 ст. 95 КПК України, суд може обґрунтувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отриманих у порядку, передбаченому ст. 255 цього Кодексу. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилаючись на них.

Стаття 16-1 КПК України передбачає, що розгляд справ у судах відбувається на засадах змагальності.

Згідно із ст. 22 КПК України кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом.

Згідно із ч. 1 ст. 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Під час розгляду справи в суді, ОСОБА_4, як пояснив, визнає п'ятдесят на п'ятдесят, а після запитань прокурора даючи відповіді пояснив, що він визнає що отримав у м. Зіньків від працівників повістки та не з'явився. Також вказав, що пройшов військово-лікарську комісію у складі терапевта та травматолога, після чого старший написав, що він придатний до військової служби, хоч він мав плоску стопу. На його зауваження працівники лікарської комісії та ТЦК не реагували.

Прокурор в судовому засіданні, в зв'язку з тим, що обвинувачена вину у вчиненому правопорушенні визнає за обставин викладених в обвинувальному акті, запропонував визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується.

Відповідно до вимог частини третьої статті 349 КПК України, суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку.

Положення частини третьої статті 349 КПК України, роз'яснені судом у судовому засіданні учасникам кримінального провадження.

Відповідно до ч. 3 ст. 349 КПК України, за згодою учасників процесу, обмежився допитом обвинуваченого ОСОБА_4, а також дослідив матеріали, які характеризують ОСОБА_4. Жодні інші речові докази по даному кримінальному провадженню стороною обвинувачення в судовому засіданні не були надані та безпосередньо судом не досліджувались.

Дослідивши надані стороною обвинувачення та стороною захисту докази, керуючись ст. 129 Конституції України, ст. ст. 17, 22, 23 КПК України щодо презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, забезпечуючи відповідно до вимог ст. 321 КПК України здійснення учасниками кримінального провадження їхніх процесуальних прав і виконання ними обов'язків, спрямувавши судовий розгляд на забезпечення з'ясування всіх обставин кримінального провадження, надавши сторонам кримінального провадження можливість подання ними суду доказів, самостійного обстоювання стороною обвинувачення та стороною захисту їхніх правових

позицій, провівши судовий розгляд у відповідності до вимог ст. 337 КПК України лише стосовно особи, якій висунуте обвинувачення, і лише в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акту, суд приходить до висновку.

Виходячи з аналізу норм частини 1 ст. 368 КПК України, ухвалюючи вирок, суд повинен вирішити такі питання, в тому числі: чи мало місце діяння, у вчиненні якого обвинувачується особа; чи містить це діяння склад кримінального правопорушення і якою статтею закону України про кримінальну відповідальність він передбачений; чи винен обвинувачений у вчиненні цього кримінального правопорушення; чи підлягає обвинувачений покаранню за вчинене ним кримінальне правопорушення; чи є обставини, що обтяжують або пом'якшують покарання обвинуваченого, і які саме; яка міра покарання має бути призначена обвинуваченому і чи повинен він її відбувати; як вчинити із заходами забезпечення кримінального провадження.

У відповідності до ч. 1 ст. 7 КПК України, зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження до яких, зокрема, відносяться:

- презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини:

- змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

У своєму рішенні по справі «Пантелесенко проти України», заява №11901/02, п. 49, Європейський суд з прав людини підкреслює, що вираз «відповідно до закону» значною мірою покладає на національне законодавство і державу обов'язок дотримання матеріальних і процесуальних норм.

Одним із основоположних принципів демократичного суспільства, беззаперечною цінністю людського буття є справедливість, її забезпеченню й дотриманню у демократичних державах має слугувати судова влада специфічна гілка державної влади, що чинить правосуддя уповноваженими на те **державними органами** (судами) шляхом справедливого розв'язання правових конфліктів між **громадянами**, між **громадянами** та органами влади й організаціями. Захист громадянських прав і свобод визначальна характеристика судочинства у правовому суспільстві.

Судова влада покликана не допускати неправомірних дій держави щодо її громадян.

Правосуддя забезпечує дотримання прав і свобод **громадян** та захист їх у випадку порушення, є гарантом законності й порядку у суспільстві. Значення судових органів у сучасних державах полягає ще й у тому, що вони виступають своєрідним регулятором стосунків у суспільстві, яке складається з різних, часто-густо конфліктуючих груп та індивідів з різними цінностями, сподіваннями, інтересами. Система правосуддя має розв'язувати конфлікти, що виникають між окремими **громадянами**, між групами **громадян** (**асоціаціями, організаціями, об'єднаннями**), між окремим **громадянином та державою**.

Винятковість судової влади характеризується низкою властивостей. Це означає, **що жодний інший орган державної влади й управління не має права брати на себе повноваження судової влади**. Винесення рішення у конкретній справі є прерогативою суду і це положення підкреслює винятковість судових рішень. Держава тільки суду надає право використовувати примусові повноваження державної влади, а саме: в установленому законом порядку застосовувати цивільно-правові санкції у цивільній справі, визнавати особу винною у скоєнні злочину та призначати покарання у кримінальній справі.

Права і свободи людини, гарантії щодо них визначають зміст та спрямованість діяльності держави. Ст. 55 Конституції України проголошує: «**Права і свободи людини і громадянина захищаються судом**. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб».

Безперечно, забезпечити надійний захист прав і свобод людини та громадянина може тільки судова система, яка діє виключно на засадах законності, рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, гласності судового процесу, змагальності сторін, додержання презумпції невинуватості тощо, в умовах незалежності і недоторканності суддів. Тому серед правових засобів захисту суб'єктивних прав і свобод людини та громадянина одним із найефективніших є судовий захист. Залежно від характеру порушень захист може здійснюватись у порядку конституційного, цивільного, кримінального або адміністративного судочинства.

Питання захисту прав людини тісно пов'язане з обсягом повноважень суду єдиного органу в державі, до компетенції якого Конституцією віднесено здійснення правосуддя.

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Стаття 17. На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.

Стаття 20 Опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Стаття 92. Виключно законами України визначаються:

- 1) права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина;

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Резолюція ООН про Основні принципи незалежності судових органів (995_201).

Незалежність судових органів.

1. Незалежність судових органів гарантується державою і закріплюється в конституції або законах країни. Усі державні та інші установи зобов'язані шанувати незалежність судових органів і дотримуватися її.

5. Кожна людина має право на судовий розгляд у звичайних судах або трибуналах, які застосовують встановлені юридичні процедури.

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (995_043)

В преамбулі Пакту (995_043), закладено, що згідно з Загальною декларацією прав людини (995_015) ідеал вільної людської особи, яка користується громадянською і політичною свободою і свободою від страху та нужди, можна здійснити, тільки якщо будуть створені такі умови, за яких кожен може користуватися своїми економічними, соціальними і культурними правами, так само, як і своїми громадянськими та політичними правами. За Статутом Організації Об'єднаних Націй держави зобов'язані заохочувати загальне поважання і додержання прав і свобод людини.

Стаття 1

1. Всі народи мають право **на самовизначення**. На підставі цього права вони вільно встановлюють свій політичний статус і вільно забезпечують свій економічний, соціальний і культурний розвиток.

Пункт «б» ч. 3 статті 2 забезпечити, щоб право на правовий захист для будь-якої особи, яка потребує такого захисту, встановлювалось компетентними судовими, адміністративними чи законодавчими властями або будь-яким іншим компетентним органом, передбаченим правовою системою держави, і розвивати можливості судового захисту. Якщо це вже не передбачено існуючими законодавчими чи іншими заходами, кожна держава-учасниця цього Пакту зобов'язується вжити необхідних заходів відповідно до своїх конституційних процедур і положень цього Пакту для вжиття таких законодавчих або інших заходів, які можуть виявитися необхідними для здійснення прав, визнаних у цьому Пакті (ч.2 ст.2 Пакту №995_043).

Стаття 5

1. Ніщо в цьому Пакті не може тлумачитись як таке, що означає, що якась **держава**, якась група чи якась особа має право займатися будь-якою діяльністю або чинити будь-які дії, спрямовані на **знищення яких-небудь прав чи свобод**, визнаних у цьому Пакті, або на обмеження їх у більшій мірі, ніж передбачається в цьому Пакті.

2. **Ніяке обмеження чи приниження будь-яких основних прав людини**, визнаних або існуючих в якій-небудь державі-учасниці цього Пакту на підставі закону, конвенцій, правил чи звичаїв, **не допускається під тим приводом**, що в цьому Пакті не визнаються такі права або що в ньому вони визнаються в меншому обсязі.

Стаття 7 Нікого не може бути піддано катуванню чи жорстокому, нелюдському або принижуючому гідність поводженню чи покаранню. Зокрема, жодну особу не може бути без її вільної згоди піддано медичним чи науковим дослідям.

Стаття 8

1. Нікого не можуть, держати в рабстві: рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах.

2. Нікого не можуть держати в підневільному стані.

Стаття 9

1. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути піддано свавільному арешту чи триманню під вартою. Нікого не може бути позбавлено волі інакше, як на підставах і відповідно до такої процедури, які встановлено законом.

2. Кожному заарештованому повідомляються при арешті причини його арешту і в терміновому порядку повідомляється будь-яке пред'явлене йому обвинувачення.

3. Кожна заарештована або затримана за кримінальним обвинуваченням особа в терміновому порядку доставляється до судді чи до іншої службової особи, якій належить за законом право здійснювати судову владу, і має право на судовий розгляд протягом розумного строку або на звільнення. Тримання під вартою осіб, які чекають судового розгляду, не має бути загальним правилом, але звільнення може ставитись у залежність від подання гарантій явки на суд, явки на судовий розгляд у будь-якій іншій його стадії і, в разі необхідності, явки для виконання вироку.

4. Кожному, хто позбавлений волі внаслідок арешту чи тримання під вартою, належить право на розгляд його справи у суді, щоб цей суд міг невідкладно винести постанову щодо законності його затримання і розпорядитися про його звільнення, якщо затримання є незаконним.

5. Кожен, хто був жертвою незаконного арешту чи тримання під вартою, має право на компенсацію, якій надано позовної сили.

Стаття 16 Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 17

1. Ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції чи незаконних посягань на його честь і репутацію.

2. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання чи таких посягань.

Стаття 19

1. Кожна людина має право безперешкодно дотримуватися своїх поглядів.

2. Кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір.

3. Користування передбаченими в пункті 2 цієї статті правами накладає особливі обов'язки і особливу відповідальність. Воно може бути, отже, пов'язане з певними обмеженнями, які, однак, мають встановлюватися законом і бути необхідними:

а) для поважання прав і репутації інших осіб;

б) для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення.

Стаття 20

1. Будь-яка пропаганда війни повинна бути заборонена законом.

2. Будь-який виступ на користь національної, расової чи релігійної ненависті, що являє собою підбурювання до дискримінації, ворожнечі або насильства, повинен бути заборонений законом.

Стаття 25 Кожний **громадянин** повинен мати без будь-якої дискримінації, згаданої в статті 2, і без необґрунтованих обмежень право і можливість: а) брати участь **у веденні державних справ як безпосередньо, так і за посередництвом вільно обраних представників;**

Стаття 26 Всі люди є рівними перед законом і мають право без будь-якої дискримінації на рівний захист закону.

Загальна декларація Прав Людини(995 015) щоб права людини охоронялися силою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися як до останнього засобу до повстання проти тиранії і гноблення.

Стаття 1 Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства.

Стаття 2 Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або

іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною, несамоврядуваною або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 3 Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність.

Стаття 5 Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Стаття 6 Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 7 Всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 8 Кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом.

Стаття 10 Кожна людина, для визначення її прав і обов'язків і для встановлення обґрунтованості пред'явленого їй кримінального обвинувачення, має право, на основі повної рівності, на те, щоб її справа була розглянута **прилюдно** і з дотриманням усіх вимог справедливості незалежним і безстороннім судом.

Стаття 9 Ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання.

Стаття 11

1. Кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинною доти, поки її винність не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, при якому їй забезпечують усі можливості для захисту.

2. Ніхто не може бути засуджений за злочин на підставі вчинення будь-якого діяння або за бездіяльність, які під час їх вчинення не становили злочину за національними законами або за міжнародним правом. Не може також накладатись покарання тяжче від того, яке могло бути застосоване на час вчинення злочину.

Стаття 12 Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань.

Стаття 14 Кожна людина має право шукати притулку від переслідувань в інших країнах і користуватися цим притулком. Це право не може бути використане в разі переслідування, яке в дійсності ґрунтується на вчиненні не політичного злочину, або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15

1. Кожна людина має право на громадянство.

2. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства

або права змінити своє громадянство.

Стаття 17

1. Кожна людина має право володіти майном як одноособово, так і разом з іншими.

2. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений свого майна.

Стаття 19 Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне їх виявлення; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

Стаття 28 Кожна людина має право на соціальний і міжнародний порядок, при якому права і свободи, викладені в цій Декларації, можуть бути повністю здійснені.

Стаття 30 Ніщо у цій Декларації не може бути витлумачено як надання будь-якій державі, групі осіб або окремим особам права займатися будь-якою діяльністю або вчиняти дії, спрямовані на знищення прав і свобод, викладених у цій Декларації.

Права людини комплекс природних і непорушних свобод і юридичних можливостей, обумовлених фактом існування людини в цивілізованому суспільстві. Право виступає мірою свободи, і зміст його в тому, щоб узгодити свободу окремої людини зі свободою інших членів суспільства, дотримуючись **принципу рівності**. Право виступає як засобом забезпечення свободи, так і важливим засобом обмеження неузгоджених із суспільними потребами й уявленнями людей про добро і справедливість рівня свободи й обсягу влади. **Встановлювані заборони й обмеження повинні бути доцільними з погляду гарантій свободи**, а отже і справедливими. **Права людини мають природну сутність і є невід'ємними від індивіда, вони позатериторіальні та позанаціональні, існують незалежно від закріплення в законодавчих актах держави, є об'єктом міжнародно-правового регулювання та захисту**. Права людини закріплені в другому розділі Конституції України. Міжнародна громада почала здійснювати свої вражаючі зобов'язання стосовно прав людини шляхом впровадження всесвітньої декларації прав людини в 1948 році. З того часу було запроваджено вагомі концепції всесвітньої декларації прав людини в багатьох міжнародних, регіональних і внутрішніх правових інструментах. Декларація не мала на меті бути юридично обмежуючою, але встановлення цих норм в безлічі наступних обмежуючих угодах (інакше відомих як «договір» або «домовленість») робить **правовий статус** цих норм незаперечним сьогодні. Згідно з цими принципами: **Права людини невід'ємні. Це означає, що ви не можете їх втратити, оскільки вони мають відношення до самого факту людського існування**. За певних обставин дію деяких з них, хоча й не всіх, може бути призупинено або обмежено. Наприклад, якщо хтось визнаний винним у скоєнні злочину, його або її можуть позбавити волі; або під час громадянських заворушень уряд може ввести комендантську годину, що обмежує свободу пересування. Права людини неподільні, взаємозалежні і взаємопов'язані. Це означає, що різні права людини, по суті, пов'язані між собою і не можуть розглядатися окремо. Здійснення одного права залежить від здійснення багатьох інших прав, і немає жодного права, яке було б важливіше за інші. Права людини універсальні. Це означає, що вони так само стосуються всіх людей в усьому світі, причому без обмежень за часом. **Кожен має право користуватися правами людини абсолютно без різниці стосовно раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища**. Слід зазначити, що універсальність прав людини жодним чином не загрожує багатому різноманіттю індивідуальностей чи культурних відмінностей. Різноманіття може існувати й у суспільстві, де всі рівні, й однаковою мірою заслуговують поваги. Права людини служать мінімальним стандартом, який стосується всіх людей; кожна держава і суспільство може визначати і застосовувати вищі або конкретніші стандарти. Наприклад, у сфері

економічних, соціальних і культурних прав ми зобов'язані відважитися на кроки для досягнення прогресу у повної реалізації цих прав, але не існує закріпленого стандарту щодо підняття податків для сприяння цьому. Кожна країна або суспільство самостійно визначає таку політику, враховуючи власні обставини.

Свобода людини вихідне поняття у проблемі прав людини і громадянина. Розрізняють природні права людини, тобто пов'язані з самим її існуванням і розвитком, і набуті, що в основному характеризують соціально-політичний статус людини і громадянина (інститут громадянства, право на участь у вирішенні державних справ тощо). За відсутності в людини свободи вона не може володіти своїми правами й реально користуватися ними. Саме свобода створює умови для реального набуття прав та їх реалізації. Права людини закріплюють і конкретизують можливість діяти в межах, установлених її правовим статусом. Свободу людини визначають певні ознаки. Так, люди є вільними від народження, ніхто не має права порушувати їх природні права. До того ж, саме держава є головним гарантом свободи людини. За своїм обсягом поняття «свобода людини» повно відображає принцип, закладений уст. 19 Конституції України, згідно з яким людина має право робити все, за винятком того, що прямо заборонено чинним законодавством. Свободу людини характеризує й принцип рівних правових можливостей, правового сприяння і правової охорони, що його закріплюють демократичні конституції, у тому числі й Конституція України.

12

Свободи людини негативні й позитивні повноваження фізичних осіб, як індивідуальні, так і колективні. Свободи найчастіше реалізуються шляхом усунення державного регулювання з тієї чи іншої поведінки особи. Свободи, таким чином, виражають незалежність індивіда від влади держави у певних діях і визначають межі державного втручання у сферу особистості. Свободи людини це суб'єктивне право особи, яке являє собою способи (форми) її можливої поведінки. Свобода це одна з найвищих цінностей людини. Лише тоді, коли людина вільна, вона здатна проявити себе як особистість. Саме свобода створює умови для реального набуття прав та їх реалізації. Кожна людина має право на свободу думки, совісті та релігії. Це природні й невід'ємні права людини, одні з найважливіших її духовних потреб. Людина отримує ці духовні цінності з моменту свого народження, і ніхто не має права заборонити користуватися цими свободами. Свобода думки, совісті та релігії це та основа, на якій ґрунтується право людини вільно висловлювати свої думки. Важливою свободою людини є свобода слова, без якої неможлива демократія, бо через свободу слова громадяни можуть здійснювати контроль за діяльністю держави.

У Конституції України виділяють три основні групи прав і свобод та одну групу обов'язків:

1. Громадські права і свободи людини.
2. Політичні права і свободи громадян України.
3. Економічні, соціальні та культурні права й свободи людини і громадянина.

УХХІ столітті можна говорити про становлення четвертого покоління прав людини, котре пов'язане з науковими відкриттями в галузі мікробіології, медицини, генетики тощо. Ці права є результатом втручання у психофізіологічну сферу життя людини (наприклад, право людини на штучну смерть (евтаназію); право жінки на штучне запліднення і виношування дитини для іншої сім'ї, вирощування органів людини з її стовбурових клітин таін.), яке, однак, не є безмежним (заборона клонування людини та встановлення інших правових меж). До переліку прав людини можна включити: зміну статі, трансплантацію органів, клонування, використання віртуальної реальності, одностатеві шлюби, штучне запліднення, евтаназію, вільну від дитини сім'ю, незалежне від державного втручання життя за релігійними, моральними поглядами, доступ до Інтернету. Той, хто відмовляється від свободи заради тимчасової безпеки, не заслуговує ні на свободу, ні на безпеку. Франклін Делано Рузвельт Свобода полягає не стільки в тому, щоб виконувати свою волю, скільки в тому, щоб не підкорятися чужій волі. Жан-Жак Руссо Гарантії основних прав і свобод людини й громадянина становлять собою систему норм, принципів, умов і вимог, які забезпечують у сукупності додержання прав та свобод і законних інтересів особи. Система гарантій прав і свобод людини включає передумови економічного, політичного, організаційного та правового характеру, а також захисту прав і свобод. Система

гарантій це умови, засоби й методи, які забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод особи. Практична реалізація конституційних прав і свобод забезпечується двома категоріями гарантій. Це, по-перше, загальні гарантії, якими охоплюється вся сукупність об'єктивних і суб'єктивних факторів, спрямованих на практичне здійснення прав і свобод громадян, на усунення можливих причин і перешкод щодо їх неповного або неналежного здійснення, на захист прав від порушень. По-друге, це спеціальні (юридичні) гарантії правові засоби і способи, за допомогою яких реалізуються, охороняються, захищаються права й свободи громадян, усувається порушення прав і свобод, поновлюються порушені права. Гарантії конституційних прав і свобод багатоманітні та залежать від рівня економічного і соціального розвитку суспільства, демократії, правової культури населення, ступеня незалежності судової влади та інших чинників. Зазначені гарантії класифікуються за різними ознаками. Розрізняють економічні, політичні, ідеологічні та юридичні гарантії. Економічні гарантії це економічний лад суспільства, який на основі визнання і захисту багатоманітних форм власності на засоби виробництва має забезпечувати матеріальні потреби усіх верств населення. Економічна незалежність особи в суспільстві полягає в реальній можливості володіти засобами виробництва та обирати форми підприємницької діяльності. Політичні гарантії це ідеологічний плюралізм і свобода політичної діяльності, яка не заборонена чинним законодавством, **визнання народу єдиним джерелом влади**, підконтрольність органів державної влади та органів місцевого самоврядування громадянам та їх об'єднанням. Тобто політичні гарантії насамперед залежать від ступеня демократичності політичного режиму. Ідеологічні гарантії це ідеологічна багатоманітність суспільного життя, відсутність обов'язкової ідеології та цензури, сприяння розвитку корінних народів і національних меншин, пріоритет і захист прав та інтересів людини. Юридичні гарантії це правові засоби і способи, за допомогою яких реалізуються, охороняються і захищаються права і свободи людини і громадянина, усуваються причини та поновлюються порушені права і свободи. До зазначених гарантій належать: 1) право кожної людини на судовий захист, що існує у всіх демократичних державах. Тобто кожна людина має право оскаржити не тільки незаконні дії чи акти, а й бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових і службових осіб; 2) право кожної людини на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої їй незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю зазначених органів і їх посадових і службових осіб; 3) право кожної людини і громадянина знати свої права і обов'язки, у ч. 1 ст. 57 Конституції України проголошено, що «кожному гарантується право знати свої права і обов'язки»; 4) право кожної людини на правову допомогу, яке логічно випливає з права на судовий захист; 5) право кожної людини не виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. **Тобто це юридична норма, яка передбачає юридичну відповідальність не тільки за видання такого розпорядження чи наказу, а й за його виконання. Наприклад, у ч. 1 ст. 60 Конституції України 1996р. проголошено, що «ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази»; 6) право кожної людини на відмову давати свідчення чи пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів; 7) право кожної людини на презумпцію невинуватості.** Тобто людина вважається невинуватою у вчиненні злочину чи іншого правопорушення, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено вироком (постановою, рішенням) суду. **Крім того, ніхто не зобов'язаний доказувати свою невинуватість.** Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. 25 Таким чином, зазначені гарантії є тією ланкою, яка дає змогу здійснити необхідний у правовому статусі людини і громадянина перехід від передбаченої в Конституції та законах можливості до реальної дійсності.

Під міжнародним захистом прав і свобод людини розуміють систему міжнародно-правових норм, принципів і стандартів, закріплених у міжнародних договорах універсального, регіонального та локального характеру, які визначають права і свободи людини, зобов'язання держав і міждержавних організацій щодо дотримання, розвитку вказаних прав і свобод, а також міжнародні механізми забезпечення і контролю за дотриманням суб'єктами міжнародного права зобов'язань у цій галузі права і відновленням порушених прав конкретних осіб чи груп населення. Отже, в такому розумінні міжнародний захист прав людини та основних свобод це галузь сучасного міжнародного права з розвинутою сукупністю інститутів права й належними механізмами

забезпечення їх функціонування. У структурі міжнародного захисту прав людини та основних свобод можна виділити: загальні принципи права, принципи міжнародного права, норми міжнародного права звичаєвого характеру і міжнародно-правові стандарти. Загальні принципи права, будучи спільними для всіх правових систем, надають основним правам людини характеру універсальності, недискримінації, рівності статусу фізичних осіб, відповідності їх прав і обов'язків таїн. У структурі галузі міжнародного захисту прав людини та основних свобод функціонують практично всі 26 принципів міжнародного права. Але найхарактернішими для неї є: принцип загальної поваги прав людини та основних свобод (стрижневий принцип), принцип самовизначення, принципи протиправної політики колоніалізму, неоколоніалізму й расизму, принцип верховенства права, принцип плюралістичної демократії таїн. Система міжнародно-правових актів у сфері регламентації прав і свобод людини містить у собі до нинішнього часу близько 300 документів, котрі можна класифікувати як акти універсального характеру, акти спеціального характеру та акти регіонального характеру. З-поміж міжнародно-правових актів, що мають універсальний (загальновизнаний і глобальний) характер, насамперед варто назвати такі: Статут ООН (прийнятий 24.06.1945), Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948р., Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за нього (1948); Конвенція про політичні права жінок (1952); Додаткова конвенція про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства (1956); Конвенція про ліквідацію дискримінації у сфері освіти (1960); Конвенція про ліквідацію дискримінації у сфері праці і занять (1958); Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1956) таїн. У грудні 1966р. під егідою ООН були прийняті два дуже важливі документи універсального характеру Пакт про громадянські та політичні права і Пакт про економічні, соціальні та культурні права.

Громадянські (особисті) права і свободи це закріплені у конституції і законах держави, а також у міжнародно-правових актах права і свободи особи, які визначають сферу її автономної свободи і забезпечують задоволення нею своїх особистих інтересів. Громадянські (особисті або природні) права й свободи складають першооснову правового статусу людини і громадянина. Більшість із них мають абсолютний характер, тобто є не тільки невідчужуваними, а й не підлягають обмеженню. Ця група прав і свобод громадян забезпечує неприпустимість посягання державних органів, громадських організацій, службових осіб на життя, здоров'я, свободу, честь і гідність людини та неприпустимість свавільного позбавлення її життя. Термін громадянські права і свободи абсолютно не пов'язується з їхньою належністю лише громадянам нашої держави. Специфіка цих прав і свобод полягає в тому, що вони є загальними, надтериторіальними й наднаціональними. Вданому випадку йдеться про те, що у переважній більшості країн, які підписали і ратифікували Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, вказаними правами і свободами людина наділяється як член громадянського суспільства. Громадянськими правами володіють всі проживаючі на території України індивіди незалежно від свого правового стану (громадяни України, іноземні громадяни). Більшість із особистих прав і свобод мають абсолютний характер, тобто є не лише невід'ємними, а й такими, що не можуть бути обмежені. Конституція України закріплює такі громадянські права і свободи: право на життя та право на захист свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (ст. 27); право на повагу до своєї гідності (ст. 28); право на свободу та особисту недоторканність і право невідкладно знати про мотиви свого арешту або затримання, від моменту затримання захищати себе особисто і користуватися правовою допомогою захисника, оскаржити затримання в суді (ст. 29); право на недоторканність житла (ст. 30); право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31); право на невтручання в особисте життя, право громадян України знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, право на спростування недостовірної інформації про себе і членів сім'ї та право вимагати вилучення будь-якої інформації та на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації (ст. 32); свободу пересування, право вільного вибору місця проживання та право вільно залишати територію України, право громадян України в будь-який час повернутися в Україну (ст. 33); право на свободу світогляду і віросповідання (ст. 35); тощо. Саме щодо зазначеної групи прав у Конституції України встановлені вимоги, відповідно до яких не повинні прийматися закони, які скасовували

чи змінювали б громадянські права. **Це є важливою гарантією непорушності гідності та свободи людини.**

Під час проведення судового засідання, суд встановив, що абзац шостий статті 17 Конституції України імперативно забороняє створення та функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом, на території України.

Абзац другий статті 17 Конституції України встановлює, що оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості **покладаються на Збройні Сили України.**

Пунктом 17 статті 92 Конституції України зазначено, що виключно законами України визначаються основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку.

Стаття 3 Закону України «Про Збройні Сили України» № 1934-ХІІ від 6 грудня 1991 р. визначає таку загальну структуру Збройних Сил України:

Генеральний штаб Збройних Сил України;

Командування об'єднаних сил Збройних Сил України;

види Збройних Сил України - Сухопутні війська, Повітряні Сили, Військово-Морські Сили;

окремі роди сил Збройних Сил України - Сили спеціальних операцій, Сили територіальної оборони, Сили логістики, Сили підтримки, Медичні сили;

окремі роди військ Збройних Сил України - Десантно-штурмові війська, Війська зв'язку та кібербезпеки;

органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації, що не належать до видів та окремих родів військ (сил) Збройних Сил України.

Організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій.

Абзац сьомий статті 1 Закону України «Про Збройні Сили України» №1934-ХІІ від 06.12.1991 Органи військового управління **забезпечують неухильне додержання вимог Конституції України** стосовно того, що **Збройні Сили України не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів державної влади чи перешкоджання їх діяльності.**

Ніякі надзвичайні обставини, накази чи розпорядження командирів і начальників не можуть бути підставою для будь-яких незаконних дій по відношенню до цивільного населення, його майна та навколишнього середовища.

За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу військовослужбовці несуть відповідальність згідно із законом.

Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки утворені відповідно до Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки затвердженого Положенням Кабінету Міністрів України 23 лютого 2022 року № 154.

Абзац перший Статті 5 Закону України «Про Збройні Сили України» №1934-ХІІ від 06.12.1991 визначає Основний склад Збройних Сил України, який складається з військовослужбовців і працівників ЗСУ.

Згідно абзацу четвертого цієї ж статті трудові відносини працівників ЗСУ регулюються законодавством про працю.

Абзац другий Пункту шостого «ПОЛОЖЕННЯ про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» зазначає, що добір військовослужбовців для комплектування територіальних центрів комплектації та соціальної підтримки, їх призначення на посаду, проходження військової служби та звільнення з неї здійснюється відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України.

Суд звертає увагу, що у «Положенні про територіальні центри комплектації та соціальної підтримки» ідеться про комплектування особового складу територіальних центрів комплектації та соціальної підтримки, а не Збройних Сил України, а Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» та Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ, затвердженого Указом Президента України надає правову підставу для такого комплектування і жодним чином не стосується комплектування Збройних Сил України, а тому не дають працівникам та державним службовцям територіального центру комплектування та соціальної підтримки повноважень комплектувати Збройні Сили України військовослужбовцями, а лише відповідно законодавства про працю, за трудовим договором (контрактом), що має бути вольовим рішенням такого найманого працівника. Примус до трудового контракту є формою рабства.

Пунктом 2 «ПОЛОЖЕННЯ про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» встановлено, що територіальні центри комплектування та соціальної підтримки у своїй діяльності керуються Конституцією та законами України.

Згідно з «ПОЛОЖЕННЯМ про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки» одним із завдань територіального центру комплектування та соціальної підтримки ведення Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі - Реєстр).

Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки забезпечують захист цілісності бази Реєстру, достовірності даних Реєстру, захист від несанкціонованого доступу, незаконного використання, копіювання, спотворення, знищення даних, безпеку персональних даних відповідно до Законів України «Про захист персональних даних» та міжнародних договорів у сфері захисту інформації, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Таким чином, визнаючи Закони України «Про захист персональних даних» та міжнародні договори у сфері захисту інформації, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, юридична особа приватного права ІНФОРМАЦІЯ 3 має право отримати персональні дані для внесення до Реєстру лише на підставі Закону, в рамках Закону та у спосіб, визначений Законом. Жодні повноваження, надані інструкцією, положенням, наказом, указом не можуть бути вищими закону, а тим більше вищими ніж положення Основного Закону України. Положення, що суперечать закону чи Основному Закону України являються нікчемними. Вимога передати майнові права на персональні дані своєї фізичної особи, що містить конфіденційну інформацію про людину юридичній особі приватного права з назвою ІНФОРМАЦІЯ 3 для внесення в свій Реєстр є незаконними, являється примушенням до цивільно-правових зобов'язань, вимаганням, шахрайські дії з метою заволодіння чужим майном.

Відповідно до повідомлення Державної служби статистики України, вказано, що станом на 16.05.2023 року відомості щодо **суб'єкта з найменуванням ІНФОРМАЦІЯ 4 до ЄДРПОУ не надходили.**

Абзац четвертий пункту 1 Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки ...**територіальні центри комплектування та соціальної підтримки утворюються, реорганізуються та ліквідовуються Міноборони.**

Відповідно до статті 10 Закону України «Про Збройні Сили України» №1934-ХІІ від 06.12.1991 Міністерство оборони України у сфері управління Збройними Силами України має такі повноваження:

- здійснює військово-політичне та адміністративне управління Збройними Силами України;
- реалізує політику держави у Збройних Силах України, розробляє принципи їх будівництва, визначає напрями розвитку Збройних Сил України і підготовки їх у мирний та воєнний час;
- забезпечує життєдіяльність Збройних Сил України, їх функціонування, бойову та мобілізаційну готовність, боєздатність, підготовку до виконання покладених на них завдань, застосування, комплектування особовим складом та його підготовку, постачання озброєння та військової техніки, підтримання справності, технічної придатності та модернізації зазначеного озброєння і техніки, матеріальних, фінансових, інших ресурсів та майна згідно з потребами, визначеними Генеральним штабом Збройних Сил України в межах коштів, передбачених Державним бюджетом України, і здійснює контроль за їх ефективним використанням, організовує виконання робіт і надання послуг в інтересах Збройних Сил України;
- провадить розвідувальну та інформаційно-аналітичну діяльність з метою забезпечення виконання завдань, які покладені на Збройні Сили України;
- **взаємодіє з органами державної влади та громадськими організаціями**, контролює дотримання законодавства у Збройних Силах України;
- розглядає звернення, здійснює прийом **громадян** з питань, що належать до компетенції Міністерства оборони України;
- здійснює в межах своєї компетенції міжнародне співробітництво за воєнно-політичним, військово-технічним та іншими напрямками, а також з питань цивільно-військових відносин з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Забезпечення окремих видів діяльності Збройних Сил України може проводитися **державними підприємствами**, що створюються у встановленому порядку Міністерством оборони України.

Організація діяльності Міністерства оборони України визначається законами України та Положенням, яке затверджується Президентом України.

Відповідно до свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи серії АОО №698817 Міністерство оборони України має ідентифікаційний код юридичної особи 0034022. Форма власності - приватна власність. Дані про основний вид економічної діяльності: 84.22 діяльність у сфері оборони.

Прізвище особи, яка має право вчиняти юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності та наявності щодо представництва від імені юридичної особи або фізичної особи-підприємця: ОСОБА 7, - керівник.

Органом в системі органів виконавчої влади є Міністерство оборони України, який у відповідності до Конституції та законів України, існує **як орган державної влади, який не є суб'єктом господарювання, а є юридичною особою не публічного права, що має бути створений на підставі закону прийнятого ВРУ, згідно ст.8 Господарського кодексу України та ч.2, ч.3 ст. 81 ЦК України. Відповідно до ст. 8 ГК України, держава, органи державної влади не є суб'єктами господарювання. В зв'язку з цим Міністерство оборони України є органом приватного права.**

Визначення: **КОМПАНІЯ** - суб'єкт господарювання юридична особа або фізична особа підприємця, або суб'єкт незалежної професійної діяльності, який надає професійні послуги, на умовах, передбачених цими Правилами.

Визначення: **Код ЄДРПОУ** (Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України) унікальний ідентифікаційний номер юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України, створеному 1996 року.

Визначення: **Класифікація видів економічної діяльності» (КВЕД)** складова частина державної системи класифікації і кодування техніко-економічної та соціальної інформації в Україні. Класифікація призначена для використання органами державного управління, фінансовими органами та органами статистики.

Визначення: **Директор** (від лат. dirigo, фр. directeur «спрямовую, керую») посада, керівник підприємства чи навчального закладу, організації чи структурного підрозділу (колективу).

Жодна комерційна діяльність не може здійснюватися у правовому полі без реєстрації, включаючи присвоєння кодів **КВЕД** отримати їх зобов'язані абсолютно всі підприємства, навіть ті, які працюють без формування юридичної особи. Тому перед реєстрацією на власників створюваного бізнесу покладається обов'язок по визначенню специфіки майбутньої діяльності і фіксації свого рішення в цифровому позначенні. З цієї причини дуже важливо правильно підбирати коди, перед тим, як звернутися до того, хто привласнює **КВЕД ОРГАНІЗАЦІЇ**.

Привласнює КВЕД Фіскальна Податкова Служба.

Відповідно пункту 1 «Положення про Міністерство оборони України» (документ № 671-2014-п), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №671 26 листопада 2014 року, *Міністерство оборони України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.*

Пунктом 12 статті 92 Конституції України зазначено, що виключно законами України визначається ОРГАНІЗАЦІЯ і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики.

Аналіз вищенаведеного свідчить про те, що положення Закону України «Про Збройні Сили України» №1934-ХІІ від 06.12.1991 щодо організації діяльності Міністерства оборони України суперечить Конституції (Основному Закону) України, а Положення про Міністерство оборони України, суперечить Конституції України та Закону України «Про Збройні Сили України».

Наразі, суб'єкт «Міністерство оборони України» не утворений Законом України, а зареєстрований як суб'єкт господарювання з кодом ЄДРПОУ 0034022 та діє не відповідно Закону України, як того вимагає Конституція України (Основний Закон), а відповідно до «Положення про Міністерство оборони України» (документ № 671-2014-п), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №671 26 листопада 2014 року, що ідентифікує суб'єкта Міністерство оборони України як суб'єкта поза правовим полем.

В Законі України «Про Збройні Сили України» повноваження Міністерства оборони України не має жодної згадки про суб'єкт права Міноборони, жодного посилання на те, що Міноборони та Міністерство оборони України тотожні суб'єкти. Скільки б разів не використовувалось посилання на Міністерство оборони України в Законі «Про Збройні Сили України» назва суб'єкта Міністерство оборони України прописується незмінно повністю, що є юридично вірним, дає змогу ідентифікувати суб'єкта, не вводить в оману. Тому твердження, що Міноборони це Міністерство оборони України юридично нікчемне, означає суб'єкта поза правовим полем.

Таким чином, суд встановлює правоздатність, дієздатність та деліктоздатність, тобто правосуб'єктність суб'єкта Кабінету Міністрів України.

Відповідно рішення Конституційного Суду України № 6-рп/2005 від 05.10.2005 Основним Законом України (254к/96-ВР) ГАРАНТОВАНО здійснення народом влади також через СФОРМОВАНІ у встановленому Конституцією та законами України порядку органи законодавчої, виконавчої, судової влади та місцевого самоврядування (частина друга статті 5), (абзац шостий статті 4.2).

Відповідно п. 4.4. Конституція України (254к/96-ВР) забороняє узурпацію належного виключно народові права визначати і змінювати конституційний лад в Україні державою, її органами або посадовими особами. Узурпація означає, зокрема, привласнення переліченими суб'єктами права, яке передусім належить народові, в тому числі усунення народу від реалізації його права визначати і змінювати конституційний лад в Україні. Тому будь-які дії держави, її органів або посадових осіб, що призводять до узурпації права визначати і змінювати конституційний лад в Україні, яке належить виключно народові, є неконституційними і незаконними.

Відповідно до статті 3 Цивільного кодексу України (435-15)

основним актом цивільного законодавства України є Цивільний кодекс

України (далі Кодекс).

Згідно зі статтею 80 Кодексу (435-15) юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку.

Види юридичних осіб визначено статтею 81 Кодексу (435-15), відповідно до якої юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права. Юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до статті 87 цього Кодексу. Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права встановлюються Конституцією України та законом.

Порядок участі юридичних осіб публічного права у цивільних відносинах передбачено статтею 82 Кодексу (435-15), згідно з якою на юридичних осіб публічного права у цивільних відносинах поширюються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.

Що згідно з частиною четвертою статті 87 Кодексу (435-15) юридична особа вважається створеною з дня її державної реєстрації.

При цьому, в статті 89 цього Кодексу (435-15) зазначено, що юридична особа підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому законом. Дані державної реєстрації включаються до єдиного державного реєстру, відкритого для загального знайомлення.

Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права встановлюються Конституцією України та законом. Закон України про утворення юридичних осіб публічного права відсутній.

Стаття 8 Господарського Кодексу України містить норму, відповідно до якої держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування **не є суб'єктами господарювання**. Дана норма є імперативною, що потрібно сприймати **як заборону, тобто органи державної влади та органи місцевого самоврядування не можуть бути суб'єктами господарювання**.

Юридична особа з державною назвою КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ та кодом ЄДРПОУ 00031101 зареєстрований в іноземному реєстрі, який належить приватній іноземній компанії Dun & Bradstreet (D&B), як суб'єкт підприємницької діяльності з присвоєнням DUNS-номера 552646506.

20

У відповідності до ПОЛОЖЕННЯ Про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України суб'єктами ЄДРПОУ є юридичні особи всіх організаційно-правових форм господарювання, тобто **код ЄДРПОУ присвоюється суб'єктам господарювання**.

Свідчення про державну реєстрацію юридичної особи публічного права з назвою Кабінет Міністрів України та витяг з єдиного державного реєстру про вищезазначену юридичну особу у Центральному Державному Архіві Вищих Органів України не зберігається.

Відомостей про утворення Кабінету Міністрів України в переглянутих документах Верховної Ради Української РСР (України) за серпень 1991 року у ЦДАВО не виявлено.

В документах Верховної Ради УРСР за 1991 рік в ЦДАВО зберігається Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки від 18 квітня 1991 року № 980-ХІІ «Про утворення Кабінету Міністрів Української РСР».

Законом УРСР № 1554-ХІІ від 17 вересня 1991 року «Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР» пунктом 16 постановлено у назві і тексті Конституції (888-09) **слова «Українська Радянська Соціалістична Республіка», «Українська РСР» замінити словом «Україна».**

Таким чином, Кабінет Міністрів Української РСР був переіменований на Кабінет Міністрів України.

Закон України «Про Кабінет Міністрів України» № 794-VII був прийнятий лише 27.02.2014 року. Тобто лише 2014 році був виданий закон, який визначає організацію, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України.

Пунктом 12 Статті 92 Конституції України встановлено, що **виключно законами України визначаються засади УТВОРЕННЯ і діяльність органів виконавчої влади**. І якщо закон про діяльність суб'єкта права **Кабінет Міністрів України** формально існує, то Закону України «Про створення **Кабінету Міністрів України**» на виконання Конституції України, **не існує**.

Таким чином, немає утвореного відповідним Законом відповідно до Конституції України конституційного органу, суб'єкта публічно-владних повноважень з назвою Кабінет Міністрів України, але існує юридично створений Кабінет Міністрів Української РСР переіменований на Кабінет Міністрів України.

Правосуб'єктність всіх утворених нествореним суб'єктом права Кабінет Міністрів України знаходяться поза конституційним правовим полем, а тому не являються суб'єктом публічно-владних повноважень.

Таким чином, немає жодних правових підстав, які б дали силу правомірності будь-яким вимогам невстановленого суб'єкта «ІНФОРМАЦІЯ 3», а посадові та службові особи даного суб'єкта можуть бути звинувачені у спробі набутти права та обов'язки державної посадової особи у не передбачений законом спосіб.

Щодо «Законів України» прийнятих Верховною Радою України 1994-2022 та Указів Президента України.

Відповідно до положень статті 94. Конституції України закон підписує Голова Верховної Ради України і невідкладно направляє його Президентові України.

Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду.

21

Стаття 20 Конституції України Державними символами України є Державний прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України).

В свою чергу, в Указі Президента України від 19.12.1996 № 1230/96 «Про Велику Державну Печатку України» зазначено наступне: з метою підвищення авторитету всіх інститутів державної влади, належного оформлення офіційних документів особливої державної ваги п о с т а н о в л я ю:

1. Заснувати Велику Державну Печатку України як символ державного суверенітету України.
2. Установити, що **Великою Державною Печаткою України скріплюються підписи:**

Президента України на оригіналах текстів законів України, указів Президента України, міжнародних договорів України; Голови Верховної Ради України на оригіналах рішень Верховної Ради України щодо міжнародних договорів України; Голови Конституційного Суду України на оригіналах рішень Конституційного Суду України щодо відповідності законів та інших актів законодавства України Конституції (254к/96-ВР), іншим законам України, міжнародним договорам України; осіб, уповноважених у встановленому порядку на підписання від імені України міжнародних договорів України, що набирають чинності з моменту їх підписання.

3. Установити, що Велика Державна Печатка України виготовляється у двох примірниках, один з яких є еталонним.

Велика Державна Печатка України зберігається у Хранителя Великої Державної Печатки України і використовується ним відповідно до статті 2 цього Указу. Еталонний примірник Великої Державної Печатки України для скріплення підписів не використовується.

Опис, зразок Великої Державної Печатки України та Положення про Велику Державну Печатку України затверджує Президент України.

4. Установити, що Хранителем Великої Державної Печатки України є особа, яку призначає Президент України.

5. Кабінету Міністрів України внести на розгляд у місячний строк пропозиції щодо опису, зразка Великої Державної Печатки України та подати проект Положення про Велику Державну Печатку України.

Отже, чорним по білому, або білим по чорному вказано, що Великою Державною Печаткою України скріплюються підписи: «на оригіналах текстів законів України», «на оригіналах рішень Верховної Ради України», «на оригіналах рішень Конституційного Суду України», указів Президента України, міжнародних договорів України.

Указом Президента України «Про офіційні символи глави держави» №1507/99 від 29 листопада 1999 року встановлено, що офіційними символами глави держави є:

Прапор (штандарт) Президента України,

Знак Президента України,

Гербова печатка Президента України,

Булава Президента України.

Даним УКАЗОМ затверджено ПОЛОЖЕННЯ про офіційні символи глави держави, пунктом 9 якого постановлено, **що Гербова печатка Президента України використовується для засвідчення підпису Президента України на грамотах, посвідченнях до президентських відзнак та почесних звань України, а також на посланнях Президента главам інших держав.**
Суд звертає увагу, що Про закони мова не йдеться.

Таким чином, можна зробити висновок, що такзвані «Закони України» та УКАЗИ Президента, в тому числі «Закон України «Промобілізаційну підготовку та мобілізацію»», «Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Провведення воєнного стану в Україні»», «УКАЗ Президента «Про введення воєнного стану в Україні»», «УКАЗ Президента України «Провикористання Збройних Сил України та інших військових формувань»» ніяк не легітимізуються від вигляду законів з авторськими творами, не мають конституційного підґрунтя, не являються законами по суті, не являються обов'язковими для виконання народом, є офертами від суб'єкта, що надає послуги з державного управління. Ці «нормативні акти» мають статус таких, що застосовуються, а не являються легальним діючим законодавством.

Відтак, заступник Міністра закордонних справ України, постійний представник України при Організації Об'єднаних Націй на засіданні Радбез ООН висловився щодо міжнародної правосуб'єктності Союзу РСР: «с точки зрення міжнародного права геополитические преобразования 1991 года не привели к исчезновению СССР как субъекта международного права. Государство СССР не прекратило, а продолжило свою международную правосубъектность». А також нагадав, що стаття 23 Уставу ООН проголошує, що постійним членом Радбез являється Союз РСР, а не Російська Федерація. Аналогія з УРСР і Україною очевидна.

Згідно з додатковим протоколом до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року, **найманцем вважається особа, яка:**

- спеціально завербована на місці або за кордоном для того, щоб брати участь у збройному конфлікті;

- фактично бере безпосередню участь у воєнних діях;

- бере участь у воєнних діях, керуючись, головним чином, бажанням одержати особисту вигоду, і якій дійсно було обіцяно стороною або за дорученням сторони, що перебуває в конфлікті, матеріальну винагороду, що істотно перевищує винагороду, яка обіцяна чи сплачується комбатантам такого ж рангу і функцій, які входять до особового складу збройних сил даної сторони;

- не є ні громадянином сторони, що перебуває в конфлікті, ні особою, яка постійно проживає на території, яка контролюється стороною, що перебуває в конфлікті;

- не входить до особового складу збройних сил сторони, що перебуває в конфлікті;

- не послана державою, яка не є стороною, що перебуває в конфлікті, для виконання офіційних обов'язків як особа, яка входить до складу її збройних сил.

Найманець не має права на статус комбатанта або військовополоненого і підлягає кримінальному переслідуванню за участь у збройному конфлікті. Також найманець несе ризик потрапити в полон і умови утримання в полоні згідно норм міжнародного права на найманця не розповсюджуються.

У міжнародному кримінальному праві найманство було кваліфіковано як злочин. У резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 2465 від 1968 р. зазначається, що практика використання найманців кримінально-каране діяння, а найманці повинні оголошуватися злочинцями. Державам членам ООН було рекомендовано здійснити ухвалення законів, які б встановлювали відповідальність за набір, фінансування та навчання найманців, а також за надходження громадян на військову службу в цій якості та за їхню участь в бойових діях [4].

Тут варто зазначити, що приводячи національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів, Україною була ратифікована Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців 1989 р., яка набула чинності 20 січня 2001 р., і внесені відповідні зміни до Кримінального кодексу (надалі КК) України. Так, чинний на той час КК України був доповнений ст. 63 «Найманство».

Конвенція « О предупреждении преступления геноцида и наказании за него от 9 декабря 1948 года» (995_і37) вступила в силу 12 січня 1951 року. Ратифікована Президіумом Верховної Ради СРСР 18 березня 1954 года. Україна набула відповідальність за цією Конвенцією за правонаступництвом. Далі мовою офіційного перекладу:

"В настоящей Конвенции под **геноцидом** понимаются следующие действия, совершаемые с намерением уничтожить, полностью или частично, какую-либо национальную, этническую, расовую или религиозную группу как таковую:

- a) **убийство** членов такой группы;
- b) **причинение серьезных телесных повреждений или умственного расстройства** членам такой группы;
- c) **предумышленное создание для какой-либо группы таких жизненных условий, которые рассчитаны на полное или частичное физическое уничтожение ее;**
- d) **меры, рассчитанные на предотвращение деторождения в среде такой группы;**

Наказуемы следующие деяния:

- a) **геноцид;**
- b) **заговор с целью совершения геноцида;**

с) прямое и публичное подстрекательство к совершению геноцида;

д) покушение на совершение геноцида;

е) соучастие в геноциде.

Лица, совершающие геноцид или какие-либо другие из перечисленных в статье III деяний, подлежат наказанию, независимо от того, являются ли они ответственными по конституции правительствами, должностными или частными лицами."

Принципы міжнародного права, визнані статутом Нюрнбергського трибуналу та знайшли вираз. Далі мовою офіційного перекладу: «Принцип I

Всякое лицо, совершившее какое-либо действие, признаваемое, согласно международному праву, преступлением, несет за него ответственность и подлежит наказанию.

Принцип II

То обстоятельство, что по внутреннему праву не установлено наказания за какое-либо действие, признаваемое, согласно международному праву, преступлением, не освобождает лицо, совершившее это действие, от ответственности по международному праву.

Принцип III

То обстоятельство, что какое-либо лицо, совершившее действие, признаваемое, согласно международному праву, преступлением, действовало в качестве главы государства или ответственного должностного лица правительства, не освобождает такое лицо от ответственности по международному праву.

Принцип IV

То обстоятельство, что какое-либо лицо действовало во исполнение приказа своего правительства или начальника, не освобождает это лицо от ответственности по международному праву, если сознательный выбор был фактически для него возможен.

Принцип V

Каждое лицо, обвиняемое в международно-правовом преступлении, имеет право на справедливое рассмотрение дела на основе фактов и права.

Принцип VI

Преступления, указанные ниже, наказуются как международно-правовые преступления:

а) Преступления против мира:

и) планирование, подготовка, развязывание или ведение агрессивной войны или войны в нарушение международных договоров, соглашений или заверений;

ии) участие в общем плане или заговоре, направленных к осуществлению любого из действий, упомянутых в пункте и.

б) Военные преступления:

Нарушение законов и обычаев войны и, в том числе, но не исключительно, убийства, дурное обращение или увод на рабский труд или для других целей **гражданского населения** оккупированной территории, убийства или дурное обращение с военнопленными или лицами, находящимися в море, убийства заложников или разграбление государственного или частного имущества, **бессмысленное разрушение городов и деревень или разорение**, не оправдываемое военной необходимостью.

с) Преступления против человечности:

Убийства, истребление, порабощение, высылка и другие бесчеловечные акты, совершаемые в отношении гражданского населения, или преследование по политическим, расовым или религиозным мотивам, если такие действия совершаются или такие преследования имеют место при выполнении какого-либо преступления против мира или какого-либо военного преступления, или в связи с таковыми.

Принцип VII

Соучастие в совершении преступления против мира, военного преступления или преступления против человечности, о которых гласит Принцип VI, есть международно-правовое преступление.

Текст, принятый на второй сессии Комиссии в 1950 году и представленный Генеральной Ассамблеей как часть доклада Комиссии о работе указанной сессии. Источник: Работа Комиссии международного права, третье издание, ООН, Нью-Йорк, 1982 год».

Під юрисдикцію Міжнародного Кримінального Суду, юрисдикція якого визнана Україною, підпадають:

«1. Юрисдикция Суда ограничивается самыми серьезными преступлениями, вызывающими озабоченность всего международного сообщества. В соответствии с настоящим Статутом Суд обладает юрисдикцией в отношении следующих преступлений:

a) преступление геноцида:

b) преступления против человечности;

c) военные преступления;

d) преступление агрессии.».

Стороною обвинувачення не було доведено обставин, які зазначені в обвинувальному акті, що виразилось в не підтвердженні їх доказами зважаючи на наступне.

Ст. 19 Конституції України визначає, що кожна особа зобов'язана діяти лише в межах та способів передбачених Конституцією та законами України.

В Рішенні Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України (Справа N 1-31/2011) 20 жовтня 2011 року зазначається, що Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово зазначав, що допустимість доказів є прерогативою національного права і, за загальним правилом, саме національні суди повноважні оцінювати надані їм докази (параграф 34 рішення у справі Тейксейра де Кастро проти Португалії від 9 червня 1998 року, параграф 54 рішення у справі Шабельника проти України від 19 лютого 2009 року), а порядок збирання доказів, передбачений національним правом, має відповідати основним правам, визнаним Конвенцією (995_004), а саме: на свободу, особисту недоторканність, на повагу до

приватного і сімейного життя, таємницю кореспонденції, на недоторканність житла (статті 5, 8 Конвенції) (995_004) тощо.

Таким чином, даючи офіційне тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України (254к/96-ВР), Конституційний Суд України виходить з того, що обвинувачення особи у вчиненні злочину не може ґрунтуватися на доказах, одержаних у результаті порушення або обмеження її конституційних прав і свобод, крім випадків, у яких Основний Закон України (254к/96-ВР) допускає такі обмеження.

Конституційний Суд України вважає, що положення частини третьої статті 62 Конституції України, відповідно до якого обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, безпосередньо пов'язане з положенням частини першої цієї статті, згідно з яким особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку.

26

Визнаватися допустимими і використовуватися як докази в кримінальній справі можуть тільки фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у справі.

Аналіз положення частини третьої статті 62 Конституції України (254к/96-ВР) "**обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом**" дає підстави для висновку, що обвинувачення у вчиненні злочину не може бути обґрунтоване фактичними даними, одержаними в незаконний спосіб, а саме: з порушенням конституційних прав і свобод людини і громадянина; з порушенням встановлених законом порядку, засобів, джерел отримання фактичних даних; **не** уповноваженою на те особою тощо.

Відповідно дост. 17 КПК України ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом.

При цьому, згідно з вимогам ст. 22 КПК України, кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом.

Відповідно до вимог ст. 91 КПК України у кримінальному провадженні підлягають доказуванню, зокрема, подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення), винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення.

Відповідно дост. 92 КПК України обов'язок доказування обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, передбачених ст. 91 КПК України, **покладається на прокурора.**

Тобто, обов'язок доказування обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, покладається на сторону обвинувачення безпосередньо у судовому засіданні.

Згідно із ст.8 Конституції України, в Україні діє принцип верховенства права.

Кримінальне провадження здійснюється з дотриманням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави (ч.1ст.8 КПК України).

Статтею 2 КПК України встановлено, що завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Виходячи з аналізу частини 2 статті 9 КПК України, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень.

Крім того, відповідно до ч.ч.1, 2 ст.22 КПК України, кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом. Сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених цим Кодексом.

Суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків (ч.6ст.22 КПК України).

Відповідно до ст. 25 КПК України, прокурор, слідчий зобов'язані в межах своєї компетенції розпочати досудове розслідування в кожному випадку безпосереднього виявлення ознак кримінального правопорушення або в разі надходження заяви про вчинення кримінального правопорушення, а також вжити всіх передбачених законом заходів для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила.

Крім того, саме на них законом покладається обов'язок всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень, відповідно до ст. 9 КПК України.

Згідно із ч. 1 ст. 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Належними є докази, які прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають значення для кримінального провадження, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів (стаття 85 КПК України).

Відповідно дост.86 КПК України, доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому цим Кодексом. Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилається суд при ухваленні судового рішення.

Відповідно дост.94 КПК України, суд засвоїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального

провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Частиною першою ст. 23 КПК України встановлено, що суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно.

Не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Суд може прийняти як доказ показання осіб, які не дають їх безпосередньо в судовому засіданні, лише у випадках, передбачених цим Кодексом (ч. 2 ст. 23 КПК України).

Зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створюючи необхідні умови для реалізації сторонами кримінального провадження їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків, суд дослідив, проаналізував всі докази у їх сукупності та взаємозв'язку, у відповідності критерію доведення ними обставин, що підлягають доказуванню у цьому кримінальному провадженні, поза розумним сумнівом, що відповідає положенням ч. 2 ст. 17 КПК України. Суд дослідив докази, надані стороною обвинувачення та обвинуваченим. При цьому, сторони кримінального провадження не заперечували щодо закінчення з'ясування обставин справи та перевірки їх доказами.

Відповідно до положень ст. 1 КПК України порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України.

Ч. 1 статті 2 КПК України передбачено, що завданням кримінального провадження є, зокрема, «щоб для кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура».

В статті 7 КПК України закріплено основоположні, загальні засади здійснення кримінального провадження, такі як верховенство права, повага **до людської гідності, презумпція невинуватості** та забезпечення доведеності вини, доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень, змагальність сторін та свобода в поданні ними своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, диспозитивність, розумність строків та інші.

В доктрині кримінального процесу під формулюванням обвинувачення розуміється короткий виклад тексту диспозиції кримінально-правової норми, порушення якої інкримінується особі, фабула обвинувачення виступає фактичною моделлю вчиненого злочину, а юридичне формулювання (формула та формулювання обвинувачення) це правова модель злочину, вказівка на кримінально-правові норми, порушення яких інкримінується обвинуваченому.

Іншими словами обвинуваченням є офіційна, сформована органами досудового розслідування версія про вчинення діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

Відповідно до ч. 2 ст. 6 Конвенції про захист прав та основних свобод людини 1950 року, кожна людина, обвинувачена у вчиненні кримінального злочину, вважається невинуватою доти, доки її вину не буде доведено згідно із законом. Аналогічні гарантії містить і Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року, ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19.10.1973 року.

Згідно з положеннями статті 62 Конституції України, ст. 17 КПК України, особа вважається невинуватою у вчиненні злочину й не може бути піддана покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Статтею 17 Закону України №3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р., передбачено, що суди застосовують при

розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

Пункт 2 статті 6 Конвенції з прав людини проголошує право на презумпцію невинуватості. В основі цього права лежить принцип, згідно з яким особа, яку обвинувачують у вчиненні кримінального правопорушення, має право на виправдувальний вирок у разі нестачі доказів проти неї і тягар подання достатніх доказів для доведення вини покладається на сторону обвинувачення. Недопустимість порушення таких принципів Європейський суд з прав людини засвідчив у справі «Тельфнер проти Австрії» від 20.03.2001 р.

У справах «Грабчук проти України» від 21.09.2005 р., «Шагін проти України» (2010р.) Європейський суд з прав людини встановив, що національні суди визнали заявників винними, спираючись на слабкі докази та припущення про їх причетність до вчинення злочину, чим було порушено принцип презумпції невинуватості.

Принцип правової визначеності є одним з основних принципів європейського права і часто використовується у практиці Європейського суду з прав людини, та охоплює собою три групи вимог, а саме, вимоги до визначеності законодавства, вимоги до визначеності повноважень та вимоги до визначеності судових рішень.

Відповідно до закону, відсутність хоча б однієї із ознак, що характеризують дії особи, як злочин, не утворює складу кримінального правопорушення.

Суд, оцінюючи всі докази за даним кримінальним провадженням в їх сукупності, враховує, що практика Європейського суду з прав людини вказує на необхідність оцінювати докази керуючись критерієм доведення «поза розумним сумнівом» /рішення у справі «Федорченко та Лозенко проти України»/. Також має враховуватися якість доказів, включаючи те, чи не ставлять обставини, за яких вони були отримані, під сумнів їхню надійність та точність /рішення у справі «Веренцов проти України»/.

Відповідно до статті 11 КК України, вказано: «Злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину». Саме в ст. 11 Загальної частини КК України, визначено таке поняття, як склад злочину. Склад злочину-сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак, що дозволяють кваліфікувати суспільно-небезпечне діяння як конкретний злочин. До складу злочину входять обов'язкові 4 його елементи і ними є: об'єкт злочину, об'єктивна сторона злочину (їх сукупність називають об'єктивними ознаками складу), суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину. У своїй єдності ці об'єктивні і суб'єктивні ознаки й утворюють склад злочину. Відсутність навіть однієї із вказаних ознак складу злочину виключає і сам злочин.

Об'єктивна сторона злочину - це сукупність ознак, які визначають зовнішню сторону злочину і характеризують суспільно-небезпечне діяння (дію або бездіяльність), його шкідливі наслідки та причинний зв'язок між діянням та наслідками, який обумовив настання останніх, а також місце, час, обстановку, спосіб, знаряддя та засоби вчинення злочину.

Суб'єктивна сторона - це внутрішня сторона злочину, бо вона включає ті психічні процеси, що характеризують свідомість і волю особи на стадії підготовки до злочину та в момент його вчинення. Ознаками суб'єктивної сторони, як елементу складу, є вина, мотив і мета злочину. Обов'язковою (необхідною) і основною ознакою суб'єктивної сторони будь-якого складу злочину є вина особи.

Відповідно до ст. 23 КК виною є "психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності". При відсутності вини особи немає і складу злочину, навіть якщо в результаті її дії (бездіяльності) настали чи мали місце передбачені законом суспільно небезпечні наслідки. У цьому положенні

відображається найважливіший принцип кримінального судочинства - принцип суб'єктивного ставлення особи до вчиненого нею діяння, закріплений у ст. 62 Конституції України.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 20 жовтня 2011 року, визнаватися допустимими і використовуватися як докази у кримінальній справі можуть тільки фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення.

В п. 19 постанови Пленуму Верховного Суду України № 9 "Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя" від 1 листопада 1996 року, зазначено, що обвинувачення не може ґрунтуватися на припущеннях, а також на доказах, **одержаних незаконним шляхом**, оскільки це суперечить вимогам ст. 62 Конституції України, яка визначає, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. Докази повинні визнаватися такими, що одержані незаконним шляхом, наприклад, тоді, коли їх збирання й закріплення здійснено або з порушенням гарантованих Конституцією прав людини і громадянина, встановленого кримінально-процесуальним законодавством порядку, або не уповноваженою на це особою чи органом, або за допомогою дій, не передбачених процесуальними нормами. Для визнання доказів такими, що отримані незаконним шляхом, достатньо будь-якого одного із зазначених порушень їх отримання.

30

У постанові Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 1997 року № 7 "Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина" (пункт 4) звертається увага судів на те, що "згідно з ч. 3 ст. 62 Конституції України обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом. У зв'язку з цим судам при розгляді кожної справи необхідно перевірити, чи були докази, якими органи попереднього слідства обґрунтовують висновки про винність особи у вчиненні злочину, одержані відповідно до норм КПК України. Якщо буде встановлено, що ті чи інші докази були одержані незаконним шляхом, повинні визнавати їх недопустимими і не враховувати при обґрунтуванні обвинувачення у вирокі.

Згідно ст. 17 КПК України, особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено у порядку, передбаченому КПК України, і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом.

В п. 23 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про виконання судами України законодавства з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку» № 5 від 29.06.1990 року, зазначено про недопустимість обвинувального ухилу при вирішенні питання про винність чи невинність підсудного. Всі сумніви щодо доведеності обвинувачення, якщо їх неможливо усунути, повинні тлумачитися на користь підсудного.

Національне законодавство України повністю узгоджується і з усталеною судовою практикою ЄСПЛ, що сформульована зокрема у п. 43 рішення від 14.02.2008 в справі «Кобець проти України» (Kobets v. Ukraine) (з відсиланням на п. 282 рішення у справі «Авшар проти Туреччини» (Avsar v. Turkey), згідно яких «доказування, зокрема, має впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких та узгоджених між собою, а за відсутності таких ознак не можна констатувати, що винуватість обвинуваченого доведено поза розумним сумнівом». При цьому розумним є сумнів, який ґрунтується на певних обставинах та здоровому глузді, впливає зі справедливого та зваженого розгляду усіх належних та допустимих відомостей, визнаних доказами, або з відсутності таких відомостей і є таким, який змусив би особу втриматися від прийняття рішення у питаннях, що мають для неї найбільш важливе значення.

Стандарт доведення поза розумним сумнівом означає, що сукупність обставин справи, встановлена під час судового розгляду, виключає будь-яке інше розумне пояснення події, яка є предметом кримінального провадження, крім того, що інкримінований злочин вчинений і обвинувачений є винним у його вчиненні. Поза розумним сумнівом має бути доведений кожний з елементів, які є важливими для правової кваліфікації діяння. Це питання має бути вирішено на підставі безстороннього та неупередженого аналізу наданих сторонами допустимих доказів, які свідчать «за» чи «проти» тієї або іншої версії подій.

Обов'язок всебічного і неупередженого дослідження судом усіх обставин справи у цьому контексті означає, що для того, щоб визнати винуватість доведеною поза розумним сумнівом, версія обвинувачення має пояснювати всі встановлені судом обставини, що мають відношення до події, яка є предметом кримінального провадження. Суд не може залишити без уваги ту частину доказів та встановлених на їх підставі обставин лише з тієї причини, що вони суперечать версії обвинувачення. Наявність таких обставин, яким версія обвинувачення не може надати розумного пояснення або які свідчать про можливість іншої версії інкримінованої події, є підставою для розумного сумніву в доведеності вини особи.

Для дотримання стандарту доведення поза розумним сумнівом недостатньо, щоб версія обвинувачення була лише більш вірогідною за версію захисту. Необхідно, щоб будь-який обґрунтований сумнів у тій версії події, яку надало обвинувачення, був спростований фактами, встановленими на підставі допустимих доказів, і єдина версія, якою розумна і безстороння людина може пояснити всю сукупність фактів, установлених у суді, є та версія подій, яка дає підстави для визнання особи винною за пред'явленим обвинуваченням.

Відповідно до обвинувального акта повістку (мобілізаціне розпорядження) ОСОБА_4 вручено підписану, як вказано, начальником ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_8 .. Згідно з вимогами ч.3 ст.22 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», під час мобілізації громадяни зобов'язані з'явитися до військових частин або на збірні пункти територіального центру комплектування та соціальної підтримки у строки, зазначені в отриманих ними документах **(мобілізаційних розпорядженнях, повістках керівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки)**, або у строки, визначені командирами військових частин (військовозобов'язані, резервісти Служби безпеки України - за викликом керівників органів, в яких вони перебувають на військовому обліку, військовозобов'язані, резервісти Служби зовнішньої розвідки України - за викликом керівників відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язані Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - за викликом керівників відповідних органів управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту).

Відповідно до інформації, яка є у вільному доступі, керівником ІНФОРМАЦІЯ_5 - ОСОБА_9 . Начальником ІНФОРМАЦІЯ_2 є

ОСОБА_10 цього слідує, що керівником ІНФОРМАЦІЯ_5 не є ОСОБА_11 ..

Відповідно до реєстру досудового розслідування по кримінальному провадженню № 12023170490000064 в матеріалах справих доказами є покази свідків ОСОБА_12 , ОСОБА_13 , ОСОБА_14 . Інші докази, в реєстрі не зазначено.

Суду не було надано ні оригіналу повістки чи розписки про її отримання, яку, як стверджує сторона обвинувачення, начебто отримав ОСОБА_4 , ні наказу про оголошену загальну мобілізацію, ні того, що ОСОБА_4 перебуває на військовому обліку, ні копію висновку військово-лікарської комісії.

Відповідно ч.3 ст. 99 КПК України сторона кримінального провадження, потерпілий зобов'язані надати суду оригінал документа.

Таким чином суду не було надано доказів, щодо наміру обвинуваченого на ухилення від призову за мобілізацією, враховуючи те, що ОСОБА_4 добровільно з'явився до ІНФОРМАЦІЯ_2.

Згідно ст.92 КПК України обов'язок доказування обставин, передбачених ст.91 КПК України, покладається на слідчого та прокурора.

У відповідності до ст.22 КПК України одна із засад кримінального провадження змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне одстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими КПК України.

Під час кримінального провадження функції державного обвинувачення, захисту та судового розгляду не можуть покладатись на один і той самий орган чи службову особу.

Суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків.

Крім того, саме на прокурора та слідчого, відповідно до ч.2 ст.9 КПК України, покладається обов'язок всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень.

Згідно із ст.17 КПК України ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом.

Обвинувальний вирок не може ґрунтуватися на припущеннях й ухвалюється лише за умови доведення у ході судового розгляду винуватості особи в учиненні кримінального правопорушення. Підставою для обвинувального вироку суду є така сукупність достовірних доказів, що отримані з додержанням законодавства, розглянуті в судовому засіданні та є достатніми для безспірного висновку про те, що подія кримінального правопорушення мала місце, наявні ознаки складу кримінального правопорушення, вчинив це діяння обвинувачений і його вина у вчиненні цього кримінального правопорушення доведена судом. Забезпечення доведеності вини є одним з основних конституційних принципів основ судочинства (п.3 ч.3 ст.129 Конституції України, п.10 ч.1 ст.7, ст.17 КПК України).

Пункт 2 ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод вимагає, щоб при здійсненні своїх повноважень суди відійшли від упередженої думки, що підсудний вчинив злочинне діяння, так як обов'язок доведення цього лежить на обвинуваченні та будь-який сумнів трактується на користь підсудного (рішення ЄСПЛ у справі «Барбера, Мессегуе і Джабардо проти Іспанії»).

Таким чином, суд, виходячи із загальних засад кримінального судочинства, а саме верховенства права, законності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, створивши необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків, аналізуючи та оцінюючи в сукупності всі докази, що досліджені у судовому засіданні, приходять до висновку, що стороною обвинувачення не здобуто достатньо доказів, які могли б довести що в діяннях обвинуваченого ОСОБА_4 є склад кримінального правопорушення, передбачене ст.336 КК України і він підлягає виправданню.

Крім цього, до матеріалів справи не було додано доказів, що зазначені розпорядження працівників ІНФОРМАЦІЯ_2 були законними.

Згідно з положеннями ч. 1ст. 373 КПК України виправдувальний вирок ухвалюється у разі, якщо не доведено, що: 1) вчинено кримінальне правопорушення, в якому обвинувачується особа; 2) кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим; 3) в діянні обвинуваченого є склад кримінального правопорушення.

Виправдувальний вирок також ухвалюється при встановленні судом підстав для закриття кримінального провадження, передбачених пунктами 1 та 2 частинами першої статті 284 цього Кодексу.

Усі сумніви щодо доведеності обвинувачення, якщо їх неможливо усунути, повинні тлумачитися на користь обвинуваченого. Коли зібрані у справі докази не підтверджують обвинувачення і всі можливості збирання додаткових доказів вичерпані, суд зобов'язаний постановити виправдувальний вирок.

33

Такий висновок Верховного Суду України та Верховного Суду в повній мірі узгоджується з позицією Конституційного Суду України, який у своєму Рішенні № 12рп/2011 від 20 жовтня 2011 року (справа № 1?31/2011) даючи Конституційне тлумачення положень статті 62 Конституції України вказав, що положення статті 62 Конституції України спрямовані на забезпечення прав і свобод людини і громадянина, а саме: обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, тобто обвинувачення у вчиненні злочину не може ґрунтуватися на фактичних даних, одержаних у результаті оперативно ? розшукової діяльності уповноваженою на те особою без дотримання конституційних положень або з порушенням порядку, встановленого законом, а також одержаних шляхом вчинення цілеспрямованих дій щодо їх збирання і фіксації із застосуванням заходів, передбачених Законом України № 2135?ХІІ від 18 лютого 1992 року «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі ? Закон № 2135?ХІІ), особою, не уповноваженою на здійснення такої діяльності.

У вказаному рішенні Конституційного Суду України, прямо передбачено, що визнаватися допустимими і використовуватися як докази в кримінальній справі можуть тільки фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально?процесуального законодавства. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина у кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у справі.

Перевірка щодо законності отримання доказів без аналізу правових підстав їх отримання, безумовно, позбавляє суд ухвалити законне і справедливе рішення, а обвинуваченого та його захисника здійснювати захист у повному обсязі.

Сумнівний характер вчинення ОСОБА_4 інкримінованого йому суспільно-небезпечного діяння не узгоджується із стандартом доказування «поза розумним сумнівом», який знайшов свій вияв як в положеннях ч. 3 та ч. 4ст. 17 КПК України, так і в практиці Європейського суду з прав людини, зокрема, в рішенні у справі «Коробов проти України», в якому зазначалось, що суд, при оцінці доказів, як правило, застосовує критерій доведення «поза розумним сумнівом», проте, така доведеність може впливати зі співіснування достатньо переконливих, чітких і узгоджених між собою висновків чи схожих неоспорюваних презумпцій факту.

В Україні діє принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.

Згідно ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Оскільки Конституція України, як зазначено в її ст.8, має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії, суди при розгляді конкретних справ мають оцінювати зміст

будь-якого закону чи іншого нормативноправового акта з точки зору його відповідності Конституції в усіх необхідних випадках застосовувати Конституцію як акт прямої дії. Судові рішення мають ґрунтуватись на Конституції, а також на чинному законодавстві, яке не суперечить їй.

Відповідно до положень ч.3 ст. 62 Конституції України, обвинувачення не може ґрунтуватись на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Згідно ч. 1 ст. 373 КПК України виправдувальний вирок ухвалюється у разі, якщо не доведено, що (серед інших) в діянні обвинуваченого є склад кримінального правопорушення.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України у разі, якщо не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати, **кримінальне провадження закривається.**

Враховуючи вищевикладене, оцінюючи всукупності, досліджені під час судового розгляду докази, з точки зору достатності та їх взаємозв'язку, приймаючи до уваги, що стороною обвинувачення не надані інші докази, які беззаперечно можуть довести винуватості обвинуваченого ОСОБА_4, у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ст. 336 КК України, суд вважає, що пред'явлене обвинувачення не доведено в судовому засіданні, а тому кримінальне провадження щодо нього **необхідно закрити з підстав, встановлених п.3 ч.1 ст. 284 КПК України, а особу необхідно виправдати.**

Відповідно до п.14 ч.1 ст.368 КПК України, ухвалюючи вирок, суд повинен вирішити питання про те, як вчинити із заходами забезпечення кримінального провадження.

Відповідно до п.12 ч.1 ст.368 КПК України, ухвалюючи вирок, суд повинен вирішити питання про те, що належить вчинити з речовими доказами.

Відповідно до п.13 ч.1 ст.368 КПК України, ухвалюючи вирок, суд повинен вирішити: на кого мають бути покладені процесуальні витрати і в якому розмірі.

Речові докази відсутні.

Судові витрати відсутні.

Цивільний позов по матеріалах кримінального провадження не заявлений.

Керуючись ст. 62 Конституції України, ст. ст.17,91,337,349,368,370,373,374 КПК України, суд -

УХВАЛИВ:

ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1, по пред'явленому обвинуваченню у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ст.336 КК України, **визнати невиним** та виправдати у зв'язку з недоведеністю наявності в діях обвинуваченого складу цього злочину.

Кримінальне провадження по обвинуваченню ОСОБА_4 у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ст.336 КК України **закрити в зв'язку з не встановленням достатніх доказів для доведення його винуватості в суді.**

Копію вироку негайно вручити ОСОБА_4 та прокурору. Інші учасники судового провадження мають право отримати копію вироку в суді.

Вирок може бути оскаржений через Зіньківський районний суд протягом 30 днів з дня його проголошення.

Написано власноручно.

Суддя Зіньківського

районного суду Полтавської області ОСОБА_1

